

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

17 januari 2024

Referentie

43698644

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief reactie op schriftelijk overleg voorgenomen oprichting stichting NEWS

2. Beantwoording schriftelijk overleg inzake voorgenomen oprichting stichting NEWS

Reactie schriftelijk overleg inzake voorgenomen oprichting Nationaal Expertisecentrum Wetenschap en Samenleving

Aanleiding

De vaste Kamercommissie OCW heeft op 16 januari een schriftelijk overleg gehouden over uw brief van 24 november inzake het voornemen tot oprichting van de stichting Nationaal Expertisecentrum Wetenschap en Samenleving (hierna: NEWS).

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met de beantwoording en de aanbiedingsbrief wordt u geadviseerd deze te ondertekenen. De stukken worden vervolgens aan de Kamer verzonden.

Kernpunten

De Kamer heeft over een aantal onderwerpen vragen gesteld in dit schriftelijk overleg, te weten:

- De rol van NEWS in het verbinden van wetenschap en samenleving en hoe NEWS daarin zicht houdt op wat er leeft in de samenleving;
- De toegevoegde, complementaire waarde die NEWS heeft in het veld ten opzichte van bestaande wetenschappelijke instellingen;
- Welke rol NEWS kan spelen om maatschappelijke opgaven te ondersteunen;
- De ministeriele bevoegdheden die zijn vastgelegd in relatie tot de op te richten stichting;
- De evaluatie en de (toekomstige) financiering van NEWS;
- De onafhankelijkheid van NEWS en de borging daarvan;
- Het oprichten van de stichting in een demissionaire status.

Toelichting

Inhoudelijke reactie op de vragen vanuit de fracties

- Inbreng vanuit de commissie is gekomen vanuit de GroenLinks-PvdA, D66 en BBB-fracties. Voor de beantwoording is gekozen de vragen te clusteren op thema.
- Zowel de GroenLinks-PvdA-fractie als de D66-fractie onderschrijven het belang van wetenschapscommunicatie en het belang van een onafhankelijk centrum.

- De BBB-fractie uit twijfels over het nut en noodzaak van NEWS en vraagt om te overwegen dit besluit over te laten aan het nieuwe kabinet. In de beantwoording is toegelicht dat de aankondiging en de besluitvorming rondom de komst van een nationaal expertisecentrum genomen is door het missionaire kabinet. De voorgenomen oprichting van de stichting die aan de Staten-Generaal is voorgehangen betreft daarmee de uitvoering van staand beleid.
- In de beantwoording is nadere duiding gegeven over het nut en de noodzaak van NEWS. Daarbij is ook verwezen naar eerdere besluitvorming en communicatie richting de Kamer (Beleidsbrief Hoger Onderwijs en Wetenschap en de Kamerbrief behorende bij het plan van aanpak over NEWS).
- De toegevoegde waarde die NEWS heeft als onafhankelijke, complementaire en verbindende partij in het veld is nader toegelicht. Daarbij is ook beschreven hoe NEWS het perspectief van de burger en de samenleving waarborgt en agendeert.
- De GroenLinks-PvdA-fractie heeft nadere duiding gevraagd van de bevoegdheden die de minister heeft in relatie tot NEWS. Voor de beantwoording is verwezen naar de statuten waarin hierover bepalingen zijn opgenomen. Een ruime ministeriële verantwoordelijkheid en de daarbij horende ministeriële bevoegdheden passen niet bij een private rechtsvorm met een zelfstandig bestuur zoals de stichting.
- Daarbij is aangegeven dat er natuurlijk wel gestuurd wordt op doelmatige inzet van de middelen middels de subsidierelatie. Daarin wordt met het bestuur van NEWS een gesprekscyclus afgesproken waarin gesproken wordt over de voortgang, de bereikte doelen en de uitgevoerde activiteiten.
- Naar aanleiding van vragen vanuit de D66-fractie met betrekking tot de onafhankelijkheid en de borging daarvan is toegelicht waarom onafhankelijkheid een succesfactor is en dat middels de stuurgroep en de samenstelling van het bestuur checks and balances zijn ingericht om deze onafhankelijkheid te blijven borgen.
- Daarnaast is toelichting gegeven op de momenten van evaluatie van NEWS die zijn voorzien en de opdracht die NEWS heeft om in borging van de toekomst te voorzien.

Toelichting op het proces

- De comptabiliteitswet schrijft voor dat 'indien binnen de termijn van 30 dagen ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van een van de Kamers der Staten-Generaal nadere inlichtingen vraagt, de privaatrechtelijke rechtshandeling niet eerder wordt verricht dan 14 dagen nadat de inlichtingen zijn verstrekt.
- Bovenstaande is van toepassing, aangezien de drie fracties die vragen hebben ingediend gezamenlijk meer dan een vijfde deel van de Tweede Kamer vertegenwoordigen. Dit betekent dat na verzending aan de Kamer de stichting na 14 dagen kan worden opgericht.